

Edunvalvontasuunnitelma 2026

Edunvalvontasuunnitelma on kuntastrategian suuntaviivojen mukaan laadittu toimintasuunnitelma, joka määrittelee tiiviisti Suomussalmen kunnan keskeiset edunvalvonnan kohteet vuodelle 2026. Edunvalvontaa fokusoidaan kuntastrategian toteuttamisen kannalta olennaisiin tavoitteisiin. Edunvalvontatyön vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden maksimoimiseksi keskitytään kerrallaan riittävän pieneen määrään edunvalvontatyön kohteita.

Edunvalvontasuunnitelmaa toteuttavat kunnan luottamushenkilöt sekä viranhaltijoista kunnanjohtaja ja johtoryhmä. Kunnanhallitus valvoo suunnitelman toteutumista ja hyväksyy suunnitelmaan tehtävät muutokset.

Edunvalvontatyön tavoitteet 2026:

1. Pesiökylän rautatieterminaalin laajeneminen talkkikuljetusten mahdollistamiseksi sekä Pesiökylä-Kontiomäki raideyhteyden sähköistäminen

Pesiökylän raakapuun kuormauspaikka valmistui käyttöön 2023. Puutermiinaali mahdollistaa raakapuun kuormaamisen kuljetettavaksi rautateitse teollisuuden tarpeisiin.

Raakapuutermiinaalin rakentaminen oli osa laajempaa Kontiomäki-Pesiökylä radan parantamista, jonka yhteydessä rakenteet uusittiin, rata varustettiin turvalaitteilla ja lisäksi tehtiin tasoristeysten tiejärjestelyjä. Lisäksi parannettiin kuormauspaikalle johtava tieyhteys (mt 9850 Joukokyläntie).

Nordic Talc Oy:n hanke talkkituotannon aloittamiseksi Suomussalmen Saarikylällä on edennyt vaiheeseen, jossa on tarpeen aloittaa Saarikylällä tulevaisuudessa tuotettavan rikastetun ja/tai hienojauhetun talkin jatkokuljetuslogistiikan suunnittelu. Kunnan ja Nordic Talc Oy:n keskustelujen perusteella ensisijaiseksi vaihtoehdoksi nähdään rautatiekuljetusten avaaminen Pesiökylältä jatkojalostukseen.

Talkkikuljetusten mahdollistamiseksi tarvitaan hankesuunnitelma Pesiökylän termiinaalialueen ja -infrastruktuurin laajentamiseksi. Hankesuunnitelman tekeminen on ensimmäinen askel talkkitermiinaali-investoinnin toteuttamiseksi.

Raideliikenteen osalta kunnan keskeisenä tavoitteena on myös Pesiökylä – Kontiomäki raideyhteyden sähköistäminen, joka olennaisesti parantaisi raideyhteyden käytettävyyttä teollisissa logistiikkaketjuissa.

Sidosryhmät: eduskunta, valtioneuvosto, TEM, Väylävirasto, Nordic Talc Oy

2. Sähkön kantaverkon laajeneminen Suomussalmella

Sähköenergian tuotannon kasvattaminen Suomussalmella vaatii nykyisen kantaverkon laajenemista ja vahvistamista niin, että sähkönsiirron kapasiteetti mahdollistaa tuotetun sähkön siirron kuluttajille. Tällä hetkellä merkittävin potentiaali sähköntuotannon kasvattamiseksi on tuuli- ja aurinkovoimassa. Nykytilanteessa kantaverkon kapasiteetin niukkuus estää sähköntuotantohankkeiden luvansaantia kantaverkkoon liittymiseksi.

Sähkön siirtoyhteydet ovat olennaisia myös energaintensiiviselle teollisuudelle. Suomussalmella riittävä sähkönsiirtokapasiteetti tulee varmistaa erityisesti Saarikylässä

sijaitsevalle Tulikivi Oyj:n kaivosalueelle tilanteessa, jossa vireillä oleva Nordic Talc Oy:n talkkihanke siirtyy toteutusvaiheeseen. Sähkösaannin varmistaminen myös tuleville datakeskus- ja akkuvarastoinvestoinneille on olennaista.

Sidosryhmät:

Fingrid Oyj, eduskunta, valtioneuvosto, TEM, Kainuun ja Koillismaan kunnat, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliitot, Metsähallitus, Tulikivi Oyj ja Nordic Talc Oy

3. Puolustusvoimien tutkatoiminnan aiheuttaman tuulivoimatuotannon rakentamishaasteen ratkaiseminen

Suurin osa Suomen tuulivoimaloista sijaitsee Pohjanmaan rannikolla ja Lapissa. Tuulivoimateknologian kehittyessä tuulivoimaa rakennetaan yhä enemmän myös Sisä-Suomeen, mutta Itä-Suomen kuntien tuulivoimaprojektit törmäävät vielä ratkaisemattomiin, maanpuolustuksellisiin tutkahaasteisiin. Itä-Suomessa, kuten Suomussalmellakin on suuri tuulivoimapotentiaali. Itärajan läheisyydessä sijaitsevilla kunnilla pitäisi olla tasavertainen mahdollisuus saada tuulivoimainvestointeja alueelleen. Tasaisemmin sijoittuvat tuulivoimalueet olisivat myös nykyisten tuulivoimakuntien etu.

Viranomaisten tulee etsiä ratkaisuja puolustusvoimien tutkajärjestelmien ja tuulivoimatuotannon yhteen sovittamiseksi.

Sidosryhmät:

Eduskunta, valtioneuvosto, PLM, TEM, puolustusvoimat, tuulivoimakuntien verkosto

4. Liikenneyhteyksien ylläpito ja kehittäminen

Valtatie 5 Helsinki-Sodankylä (viitosväylä) on valtakunnallisesti merkittävä pitkänmatkaisten elinkeinoelämän kuljetusten sekä työmatka- ja matkailuliikenteen väylä. Sen merkitys liikenne- ja kehityskäytävänä on erittäin suuri Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen maakunnille. Valtatie 5:n merkitystä korostaa puuttuva raideyhteys Kainuusta Kemijärvelle saakka, joka toimisi valtatielle 5 rinnakkaisena elinkeinoelämän kuljetusreitteinä ja tarvittaessa huoltovarmuusyhteytenä. Viitostien luokitusta tulisi tarkastella Sodankylän ja Kontiomäen välillä siten, että valtatie 5 lisättäisiin koko pituudeltaan pääväyläverkkoasetuksen piiriin.

Yksi tärkeä osa sisäistä saavutettavuutta on vähäliikenteinen tieverkko, jolla on ratkaiseva merkitys mm. raaka-ainekuljetusten osalta. Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja sen toimenpideohjelman yhteydessä perusväylänpidonrahoitus on nostettava aidosti korjausvelkaa vähentävälle tasolle ja tulevina vuosina on huolehdittava, että rahoituksen ostovoima riittää korjausvelan vähentämiseen myös vähäliikenteisellä tieverkolla.

Vähäliikenteisen tieverkon lisäksi yksityisteiden rahoituksesta tulee huolehtia ja niiden iso rooli erityisesti harvaan asutuilla alueilla ottaa huomioon myös osana valtakunnallista liikennejärjestelmää. Yksityistiet muodostavat pituudeltaan suurimman tieliikenneväylien ryhmän. Yksityisteillä on suuri merkitys muun muassa matkaketjujen toimivuudelle erityisesti elinkeinoelämän kuljetuksissa, varsinkin puuhuollon ja muun maaseudun

elinkeinoelämän ja asutuksen osalta. Yksityisteillä on toimintavarmuuteen liittyviä tehtäviä, kun tietä käytetään yleisesti läpikulkuliikenteeseen.

Lentoliikenteen ylläpitämiseksi kunta katsoo tärkeäksi, että Kajaanin lentoaseman ostoliikennettä edelleen ylläpidetään valtionrahoitteisesti ja kolmen tunnin saavutettavuustavoitteesta pidetään kiinni. Pidemmän aikavälin tavoitteena on lentoliikenteen organisoituminen markkinaehtoisesti matkustajamäärän kasvaessa matkailuvolyymien kautta.

Sidosryhmät:

Eduskunta, valtioneuvosto, LVM, Väylävirasto, elinvoimakeskus, Viitostie ry

5. Säännösteltyjen vesistöjen haittojen vähentäminen

Suomussalmen kunnanvaltuusto on päättänyt vuoden 2025 talousarviossa, että kunta pitää aktiivisesti esillä toimia säännösteltyjen vesistöjen haittojen vähentämiseksi. Suomussalmella sijaitsee voimakkaasti säännöstelty Emäjoen vesistö, johon kuuluu kaksi säännösteltyä järveä, Kiantajärvi ja Vuokkijärvi. Suomussalmen alueella on kaksi vesivoimalaa, Ämmä ja Aittokoski.

Tulevaisuudessa tulisi kiinnittää huomiota ympäristövirtaamiin, jotta virtavesien nousuesteet eivät haittaisi esimerkiksi kalojen nousemista vesistöissä. Samalla Suomussalmen kunta esittää, että säännösteltyjen vesistöjen mittausta ja ekologisen tilan määritelmää tulisi kehittää. Suomussalmen kunta pitää tärkeänä, että vesivoimalaitosten lupaehtoja tarkasteltaisiin tulevaisuudessa ja lainsäädännöllä otettaisiin huomioon edellä mainittuja seikkoja.

Sidosryhmät:

Eduskunta, valtioneuvosto, YM, Aluehallintovirasto, elinvoimakeskus